

פרשת נח התשפ"א

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

Shiur is sponsored by Rabbi Michael and Jeri Laxmeter
for the refuah shleimah of their granddaughter Avigayil Sara bat Shaina Ahrona
In Loving Memory of Riva Rivali A"H

1. בראשית פרק ו פסוק א (פרשת בראשית) - כב (פרשת נח)

(א) ויהי כִּי־התחל האדם לרב על־פני האדמה ובנות ילדו להם: (ב) ויראו בני־האלהים את־בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם נשים מפל אשר בחרו: (ג) ויאמר ה' לא־יִדון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה: (ד) הנפלים הניו בארץ בימים ההם וגם אחר־כֵּן אשר יבאו בני האלהים אל־בנות האדם וילדו להם הנה הגברים אשר מעולם אנשי השם: פ (ה) ונרא ה' כי רפה רעת האדם בארץ וכל־יצר מחשבת לבו רק רע פל־היום: (ו) ויגחם ה' כִּי־עשה את־האדם בארץ ויתעצב אל־לבו: (ז) ויאמר ה' אמתה את־האדם אשר־בראתי מעל פני האדמה מאדם עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים כי נתמתי כי עשיתם: (ח) ונח מצא חן בעיני ה': פ פרשת נח (ט) אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים הנה בדרתיו את־האלהים הנהלך־נח: (י) ויולד נח שלשה בנים את־שם את־חם ואת־יפת: (יא) ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס: (יב) וירא אלהים את־הארץ והנה נשחתה כִּי־השחית כל־בשר את־דרכו על־הארץ: ס (יג) ויאמר אלהים לנח קץ כל־בשר בא לפני כִּי־מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את־הארץ: (יד) עשה לך תבת עצי־גפר קנים תעשה את־התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: (טו) וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה: (טז) תעשה לתבה וא־לאמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה: (יז) ואני הנני מביא את־המבול מים על־הארץ לשחת כל־בשר אשר־בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר־בארץ יגוע: (יח) ונקמתי את־בריתי אתך ובאת אל־התבה אתה ובניך ואשתך ובני־בניך ואשת־בניך אתך: (יט) ומכל־החיי מכל־בשר שנים מכל יבאו אליך להחיות: (כא) ואתה קח־לך מכל־מאכל אשר יאכל ואספת אליך והנה לך ולחם לאכלה: (כב) ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה:

2. רש"י בראשית פרק ו פסוק יא (פרשת נח)

(יא) ותשחת - לשון ערוה ועבודה זרה, כמו (דברים ד טז) פן תשחיתו, כי השחית כל בשר וגו': ותמלא הארץ חמס - גזל:

3. אבן עזרא בראשית פרק ו פסוק יא (פרשת נח)

(יא) ותשחת הארץ הטעם אנשי הארץ, וכן ארץ כי תחטא לי (יחז' יד, יג), וכל הארץ באו (ברא' מא, נז). וי"א כי טעם לפני האלהים בפרהסיא. ואחרים אמרו, כי הטעם שנשחתו בסתר ובדברים מכוסים שלא ידעם כי אם השם. והקרוב אלי שהתורה דברה כלשון בני אדם, על דרך שיבינו השומעים כעבד שיעשה עבירה לפני רבו ולא ייראנו. והאומרים כי אלהים במקום הזה איננו קדש לא אמרו מאומה.

4. חזקוני בראשית פרק ו פסוק יא (פרשת נח)

ותשחת הארץ לפני האלהים לפני הגדולים שהיו בארץ, שהיו לוקחים את הנשים בחזקה.

5. תרגום אונקלוס בראשית פרק ו פסוק יג (פרשת נח)

ואמר יי לנח קצא דכל בסרא על לקדמי ארי אתמליאת ארעא חטופין מן קדם עובדיהון בישיא והאנא מחבילהון עם ארעא:

6. בכור שור בראשית פרק ו פסוק יג (פרשת נח)

(יג) והנני משחיתם את הארץ. הם השחיתו את - דרכם, ואני אשחית אותם. את הארץ. שאשחית עמהם בהמות והחיות והעופות והאילנות והעשבים וכל אשר בארץ, לפי שהיא מלאה חמס, והכל נברא בשבילם.

7. תרגום אונקלוס בראשית פרק ו פסוק יז (פרשת נח)

(יז) ואנא האנא מייתי ית טופנא מיא על ארעא לחבלא כל בסרא דביה רוחא דחיי מתחות שמיא כל דבארעא ימות:

8. העמק דבר בראשית פרק ו פסוק יז (פרשת נח)

למען לשחת כל בשר וגו' כל אשר בארץ יגוע. שתי פעולות, הא' לשחת היינו שימותו,

9. בראשית פרק ט פסוק א - יז (פרשת נח)

(א) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-נֹחַ וְאֶת-בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת-הָאָרֶץ: (ב) וּמִזֶּרְעָכֶם וּחֹתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל-חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ הָאֲדָמָה וּבְכָל-דֹּגֵי הַיָּם בֵּינְכֶם נִתְּנוּ: (ג) כָּל-רֶמֶשׁ אֲשֶׁר הוּא-חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָה כִּי־נֶקֶד עֲשֹׁב נִתַּתִּי לָכֶם אֶת-כָּל: (ד) אֲדֹ-בֶשֶׂר בְּנִפְשׁוֹ דָּמּוֹ לֹא תֹאכְלוּ: (ה) וְאֹד אֶת-דַּמְכֶם לִנְפֹשְׁתִּיכֶם אֲדָרֶשׁ מִיַּד כָּל-חַיָּה אֲדָרְשָׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אֶחָיו אֲדָרֶשׁ אֶת-גִּפְשׁוֹ הָאָדָם: (ו) שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמּוֹ יִשְׁפֹךְ כִּי בְצַלֵּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת-הָאָדָם: (ז) וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ-בָהּ: ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-נֹחַ וְאֶל-בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר: (ט) וְאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת-זֶרְעְכֶם אֲחֵרִיכֶם: י וְאֵת כָּל-גִּפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בְּעוֹף בְּהֵמָה וּבְכָל-חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ: יא וְהִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא-יִכָּרֵת כָּל-בֶּשֶׂר עוֹד מִמִּי הַמִּבּוּל וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד מִבּוּל לְשָׁחַת הָאָרֶץ: יב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אֶת-הַבְּרִית אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל-גִּפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם: יג אֶת-קִשְׁטִי נִתַּתִּי בְּעָנָן וְהִתְהַלַּח לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: יד וְהָיָה בָּעָנָן עָנָן עַל-הָאָרֶץ וּנִרְאָתָה הַקִּשְׁת׃ טו וְזִכַּרְתִּי אֶת-בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל-גִּפְשׁ חַיָּה בְּכָל-בֶּשֶׂר וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד הַמִּבּוּל לְשָׁחַת כָּל-בֶּשֶׂר: טז וְהִתְהַלַּח הַקִּשְׁת׃ בְּעָנָן וְרָאִיתִיהָ לְזִכָּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל-גִּפְשׁ חַיָּה בְּכָל-בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ: יז וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-נֹחַ זֹאת אֶת-הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִּי בֵּינִי וּבֵין כָּל-בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ: פ

10. מדרש אגדה (בובר) בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

שופך דם האדם באדם. ולמה החמיר הקדוש ברוך הוא בהריגת אדם, מה שלא החמיר בהריגת הבהמה, לפי שבצלם אלהים ברא את האדם, וזה בא ומיעט את הדמות:

11. מדרש הגדול בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) שפך דם האדם באדם דמו ישפך. זה ההורג בעצמו בעדים והתראה. דמו ישפך, שהוא נהרג בסייף. ועליו הוא אומר נקם ינקם (שמות כא, כ), נקם בעולם הזה ינקם לעולם הבא. כי בצלם אלהים, כאלו ממעט בדמות שכל אחד ואחד יש לו לומר בשבילי נברא העולם.

12. תרגום אונקלוס בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) דיישוד דמא דאנשא בסהדין על מימר דייניא דמיה יתאשד ארי בצלם אלהים עבד ית אנשא:

13. כתר יונתן בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) השופך דם האדם בעדים דיינים מחיבים אותו מיתה והשופך ללא עדים אדון עולם עתיד להיפרע ממנו ליום הדין הגדול כי בצלמו של יי עשה את האדם:

14. רש"י בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) באדם דמו ישפך - אם יש עדים המיתוהו אתם, למה, כי בצלם אלהים וגו':

15. רד"ק בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) שפך דם האדם באדם דמו ישפך - אני אדרוש דם ההרוג אם אין עדים, אבל אם יש עדים, על השופטים להרוג ההורג כמו שיראו מן הדין, זהו באדם, על ידי הדיינים:

16. בכור שור בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) שופך דם האדם באדם דמו ישפך. אם על - ידי עדים בבית - דין, אי בלא עדים הקדוש ברוך הוא מזמינם לפונדק אחד¹⁰. כי בצלם אלהים עשה. בצלם שיהא דין ושופט, ולא שיבזוהו ויהרגוהו, כדכתיב "אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר"¹¹, שאם יבזו את הגדולים מי יעשה דין ביניהם, ואם - כן מי ישמעו, נמצא איש הישר בעיניו יעשה, נמצא העולם נשחת בלא - דין ובלא משפט.

17. חזקוני בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) באדם דמו ישפך עונש שמענו אזהרה מנין ת"ל לא תרצח. כי בצלם אלקים דוגמת אלקים לא תקלל. עשה את האדם שיהא דין ושופט לירא ממנו ולא שיבזוהו ויהרגוהו.

18. רבינו בחיי בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

ו) שופך דם האדם באדם. פירוש "באדם" בפני אדם, כלומר בפני עדים, דמו ישפך על פי ב"ד. וזאת כונת תרגום אונקלוס שתרגם: דישוד דמא דאנשא בסהדין על מימר דיינא דמיה יתשד. תרגם אונקלוס "באדם" בסהדין.

19. ספורנו בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

(ו) באדם דמו ישפך. **בב"ד של מטה:** כי בצלם אלהים. וטעם היות דם האדם נדרש ולא אדרוש דם שאר בעלי חיים. כי "בצלם אלהים עשה", **בצלם העצמים הנבדלים הנקראים "אלהים"** עשה איזה מהם, "את האדם". כי אמנם מאז שאמר האל יתברך "נעשה אדם" (לעיל א, כו) נתן כח בעצמים הנבדלים, או באחד מהם להשפיע כח שכלי על כל נושא מוכן, והוא כל אחד מהמין האנושי. ובהיות האדם "בצלם אלהים", אשר היא נפשו האנושית אשר בה הוא חי משכיל, ראוי שיהיה דמו ונפשו החיונית המשרתים לזה הצלם נחשבים ונדרשים מיד מאבדיהם יותר מחיי כל שאר בעלי חיים:

20. משך חכמה בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

שופך דם האדם באדם דמו ישפך, כי בצלם אלקים וכו'. **על דרך מליצה יתכן, כי "באדם" קאי על דיין, שנהרג בן נח [בימים הקדמונים] בדיין אחד. עיין אונקלוס "על מימר דינא", ובסנהדרין יעוין שם. וזה שאמר "כי בצלם וכו'", בדמיון צלמו, מה הוא דן ביחידי אף את תהא דן ביחידי, כי שכל האדם אשר הוא השופט בצדק, הוא חלק מהכל האמיתי יתברך שמו.**

21. מנחת שי בראשית פרק ט פסוק ו (פרשת נח)

(ו) כי בצלם אלקים: קדש.

22. רד"ק בראשית פרק ו פסוק ב (פרשת בראשית)

(ב) ויראו בני אלהים - **בני השופטים והגדולים ומנהיגי המדינות, כי הם נקראו אלהים**, כמו "אלהים לא תקלל" (שמות כ"ב) והדומי' לו, וכן תרגום אונקלוס בני רברביא, ודרש עזא ועזאל רחוק. ובב"ר (כ"ו) רבי שמעון בן יוחאי מקלל לכל מאן דקרא להו בני אלהים, תני ר"ש ב"י כל פרצה שאינה מן הגדולים אינה פרצה; ועוד אמרו למה קורא אותם בני האלהים, ר"ח ור"ל תרויהון אמרין שהרבו ימים בלא צער ובלא יסורין; רב הונא בשם ר' יוסי אמר הרבו ימים כדי לעסוק על התקופות ועל החשבונות ועל המזלות, והוא הטעם שכתבנו למעלה באריכות שנות האנשים הנזכרים: את בנות האדם - **בנות המון האדם החלושים שלא היה להן כח לעמוד כנגדם**, וכאשר היו רואים בני הגדולים בנות העניים שהיו טובות ר"ל יפות תואר ומראה, היו עושקים ולוקחים איזה שהם בוחרים מכל הנשים ואותן שישרו בעיניהם הן פנויות או נשואות לבעל, כי מי שהיה גדול מחבירו עושק את חברו ואין מציל מידם, ואדם נאמר על הפחותים והחלושים שאמר "גם בני אדם גם בני איש" (תהלים מ"ט) בני אדם, הפחותים, בני איש, הגדולים; ובספרי פירשו כן אם בני הדיינים היו אווזים נשים מן השוקים ומענים אותם קל וחומר לשאר בני אדם; והחכם ר' אברהם בן עזרא פי' בני האלהים שהיו יודעים דעת עליון ובחרו להם מי שהיתה מערכת השמים כל אחת נמשלת לכל אחד והתולדות כתולדת על כן יצאו מהם גבורים, ויתכן שלקחו גם הנשים בחזקה:

כי טובת הנה - אמר ר' יודן טבת כתיב, שהיו מטייבין ומקשטין אותה שהכניסה לחופה, והיה הגדול נכנס ובוועלה תחלה, הה"ד כי טבת הנה, אלה הבתולות. ויקחו להם נשים, אלו נשואי אישים, מכל אשר בחרו, זה זכר ובהמה:

23. שמות פרק כב פסוק כז (פרשת משפטים)

אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאָר:

24. בראשית רבה (וילנא) פרשה כו סימן ה (פרשת בראשית)

ה [ו, ב] ויראו בני האלהים, רבי שמעון בן יוחאי קרא להון **בני דיינא** רבי שמעון בן יוחאי מקלל לכל מאן דקרא להון בני אלהיא, תני רבי שמעון בן יוחאי כל פרצה שאינה מן הגדולים אינה פרצה, כומריא גנבו אלהיא מאן מומי ביה או מאן מקרב, ..., כי טובות הנה, אמר רבי יודן טבת כתיב, משהיו מטייבין אשה לבעלה היה גדול נכנס ובוועלה תחלה, הדא הוא דכתיב כי טבת הנה, אלו הבתולות ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו, **אלו נשי אנשים**, ...

25. מדרש הגדול בראשית פרק ו פסוק ב (פרשת בראשית)

כי טבת הנה. אמר ר' יודן טבת כתיב, משהיו מטייבין אותה לבעלה היה גדול נכנס ובוועל תחלה, הדא היא דכתיב כי טבת הנה. ויקחו להם נשים. אף נשי האנשים היו לוקחין. מכל אשר בחרו. מכאן שהלכו אחר גלגל עיניהן שהוא דומה לים ונלקו במים.

26. תרגום אונקלוס בראשית פרק ו פסוק ב (פרשת בראשית)

וחזו בני רברביא ית בנת אנשא ארי שפירן אנין ונסיבו להון נשין מכל דאתרעיו [דאתרעיו]:

27. רש"י בראשית פרק ו פסוק ב (פרשת בראשית)

בני האלהים - בני השרים והשופטים. (דבר אחר בני האלהים הם השרים ההולכים בשליחותו של מקום, אף הם היו מתערבים בהם). כל אלהים שבמקרא לשון מרות, וזה יוכיח (שמות ד טז) ואתה תהיה לו לאלהים, (שם ז א) ראה נתתיך אלהים: כי טבת הנה - אמר רבי יודן טבת כתיב, כשהיו מטיבין אותה מקושטת ליכנס לחופה, **היה גדול נכנס ובוועלה תחלה**:

28. אבן עזרא בראשית פרק ו פסוק ב (פרשת בראשית)

(ב) בני האלהים בני השופטים, שהיו עושים בארץ משפט אלהים. וי"א כי האלהים במקום הזה קדש, והבנים הם הקדושים אשר בארץ כטעם בנים אתם (דבר' יד, א). וי"א כי בני האלהים בני שט, ובנות האדם בנות משפחת קין. והישר בעיני להיות בני האלהים היוזעים דעת עליון בחרו להם נשים, שהיתה מערכת שמים כל אחת נמשלת לכל אחד, והתולדות כתולדות, על כן יצאו מהם גבורים. ויתכן שלקחו הנשים גם בחזקה.

29. אילת השחר בראשית פרק ו פסוק ב (פרשת בראשית)

(ב) כי טבת הנה. פרש"י אר"י טבת כתיב כשהיו מטיבין אותה מקושטת ליכנס לחופה הי' גדול נכנס ובוועלה תחלה. והנה לבני נח נאסר רק בעולת בעל (כדאיתא בסנהדרין נ"ז ב') וא"כ לא עברו בזה באיסור אשת איש אלא שזה פריצות, אמנם אם היו עושים כך בע"כ עברו בגזל (עי' רמב"ם הל' מלכים פ"ט הי"ד).

30. רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה יד

וכיצד מצווין הן על הדינין, חייבין להושיב דיינין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצות אלו, ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסיף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו, ובן נח נהרג בעד אחד ובדיין אחד בלא התראה ועל פי קרובין אבל לא בעדות אשה ולא תדון אשה להם.

31. רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה א

על ששה דברים נצטווה אדם הראשון: על ע"ז, ועל ברכת השם, ועל שפיכות דמים, ועל גילוי עריות, ועל הגזל, ועל הדינים, אף על פי שכולן הן קבלה בידינו ממשנה רבינו, והדעת נוטה להן, מכלל דברי תורה יראה שעל אלו נצטווה, הוסיף לנח אבר מן החי שנאמר אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו, נמצאו שבע מצות, וכן היה הדבר בכל העולם עד אברהם, בא אברהם ונצטווה יתר על אלו במילה, והוא התפלל שחרית, ויצחק הפריש מעשר והוסיף תפלה אחרת לפנות היום, ויעקב הוסיף גיד הנשה והתפלל ערבית, ובמצרים נצטוו עמרם במצות יתירות, עד שבא משה רבינו ונשלמה תורה על ידו.

32. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק א הלכה ד

ומוזהרין בית דין שלא ליקח כופר מן הרוצח ואפילו נתן כל ממון שבעולם ואפילו רצה גואל הדם לפטרו שאין נפשו של זה הנהרג קנין גואל הדם אלא קנין הקדוש ברוך הוא, שנאמר +במדבר ל"ה ל"א - ל"ג+ ולא תקחו כופר לנפש רוצח, ואין לך דבר שהקפידה תורה עליו כשפיכות דמים, שנאמר ולא תחניפו את הארץ, כי הדם הוא יחניף את הארץ.

33. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ב

הלכה ד- וכל אלו הרצחנים וכיוצא בהן שאינן מחוייבים מיתת בית דין אם רצה מלך ישראל להרגם בדין המלכות ותקנת העולם הרשות בידו, וכן אם ראו בית דין להרוג אותן בהוראת שעה אם היתה השעה צריכה לכך הרי יש להם רשות כפי מה שיראו.

הלכה ה- הרי שלא הרגם המלך ולא היתה השעה צריכה לחזק הדבר הרי בית דין חייבין מכל מקום להכותם מכה רבה הקרובה למיתה ולאסור אותן במצור ובמצוק שנים רבות ולצערן בכל מיני צער כדי להפחיד ולאיים על שאר הרשעים שלא יהיה להם הדבר לפוקה ולמכשול לבב ויאמר הריני מסבב להרוג אויבי כדרך שעשה פלוני ואפטר.

34. רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ד הלכה ח - ט

הלכה ח- ההורג נפשות ולא היו שני העדים רואין אותו כאחת אלא ראהו האחד אחר האחד, או שהרג בפני שני עדים בלא התראה, או שהוכחשו העדים בבדיקות ולא הוכחשו בחקירות, כל אלו הרצחנים כונסין אותן לכיפה ומאכילין אותן לחם צר ומים לחץ עד שיצרו מיעיהן ואחר כך מאכילים אותן שעורים עד שכריסם נבקעת מכובד החולי.

הלכה ט- ואין עושין דבר זה לשאר מחוייבי מיתת בית דין אלא אם נתחייב מיתה ממיתין אותו ואם אינו חייב מיתה פוטרין אותו, שאע"פ שיש עונות חמורין משפיכות דמים אין בהן השחתת ישובו של עולם כשפיכות דמים, אפילו

ע"ז ואין צריך לומר עריות או חילול שבת אינן כשפיכות דמים, שאלו העונות הן מעבירות שבין אדם להקב"ה אבל שפיכות דמים מעבירות שבינו לבין חבריו, וכל מי שיש בידו עון זה הרי הוא רשע גמור ואין כל המצות שעשה כל ימיו שקולין כנגד עון זה ולא יצילו אותו מן הדין שנ' אדם עשוק בדם נפש וגו'. צא ולמד מאחאב עובד ע"ז שהרי נאמר בו רק לא היה כאחאב וכשנסדרו עונותיו וזכויותיו לפני אלהי הרוחות לא נמצא עון שחייבו כלייה ולא היה שם דבר אחר ששקול כנגדו אלא דמי נבות שנ' ותצא הרוח ותעמוד לפני ה' זו רוח נבות ונאמר לה תפתה וגם תוכל והרי הוא הרשע לא הרג בידו אלא סיבב קל וחומר להורג בידו.

35. בראשית פרק ו פסוק ט (פרשת נח)

אֱלֹהִים תּוֹלְדֵת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלְּךְ־נֹחַ:

36. תרגום אונקלוס בראשית פרק ו פסוק ט (פרשת נח)

(ט) אלין תולדת נח נח גבר זכי שלים הוה בדוהי בדחלתא דיי הליך נח:

37. בראשית פרק יא פסוק ה (פרשת נח)

וַיֵּרֶד ה' לִרְאֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְנֵי הָאָדָם:

38. רש"י בראשית פרק יא פסוק ה (פרשת נח)

וירד ה' לראות - לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד לדיינים שלא ירשיעו הנדון עד שיראו ויבינו. במדרש רבי תנחומא: